

Werken met sociale netwerken.

**Familie als volwaardige partner waarin
dementie een rol speelt.**

Trudy Jacobs.

Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige, Geriatrie Radboudumc

Trudy.Jacobs@radboudumc.nl

Disclosure dia Trudy Jacobs

Mogelijke belangenverstrengeling	Geen/zie hieronder
Relevante connecties met commerciële bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld• Vergoeding of andere financiële compensatie• Aandeelhouder• Anders, namelijk	<ul style="list-style-type: none">• geen• geen• n.v.t.• N.v.t.

Geen belangenverstrengeling

Definitie netwerk:

Een groepering van mensen met wie een persoon (de centrale actor) min of meer duurzame banden onderhoudt voor de vervulling van noodzakelijke levensbehoeften.

Sociaal netwerk.

Drie belangrijke categorieën bij de onderscheiding;

- Verwanten (bloedverwanten) *familieleden*.
- Vriendschappelijke betrekkingen. *Vrienden, kennissen, collega's, burens, virtuele contacten*.
- Maatschappelijke diensten. *Vaste contact persoon van zorgverzekering*.

Belang van een sociaal netwerk.

Een sterk sociaal netwerk helpt om jouw persoonlijke weerstand aan te scherpen, biedt bescherming en kansen.

- ervaart ondersteuning.
- minder vatbaar bent voor stress en depressies.
- beter tegenslagen verwerken
- je kansen vergroten
- stabiel in het leven staan
- bepaalt je identiteit
- Je kan er op terugvallen bij problemen of om kansen te krijgen in de maatschappij.

Kenmerken van een sociaal netwerk.

- Functioneel.
- Duurzaam en verbondenheid
- Structureel.

Functioneel

Het voorziet in 4 belangrijke levensbehoeften;

- affectieve behoeften (*liefde, gewaardeerd, erkenning*)
- de behoeften ergens bij aan te *sluiten* (*gezamenlijke interesses, contacten*)
- materiële behoeften (*materieel elkaar helpen*)
- de behoefte aan sociale zekerheid (*lid zijn, afspraken nakomen*)

Duurzaam en verbondenheid.

De sterkte van het sociaal netwerk komt vooral aan het licht bij problemen.

“in nood kent men zijn vrienden”.

Structurele kenmerken

- Grootte van het netwerk niet allesbepalend (*Facebook*)
- Variatie (*hoe heterogeen, hoe meer ondersteuning*)
- Bereikbaarheid (*welke afstand moet overbrugd worden*)
- De frequentie en inhoud van het contact (*hoe vaak, emotioneel dichtbij elkaar, wederzijds begrip, hoe intensief*)

Redenen voor een sociale netwerkanalyse.

- Informatie verzamelen netwerk.
- Potentiële hulpbronnen opsporen.
- Draagkracht sociaal systeem beoordelen.
- Potentiële problemen signaleren en zo nodig interveniëren.

Netwerkanalyse:

- Welke structurele kenmerken vertoont het netwerk?
- Welke functies vervult het netwerk?
- Hoe heeft het netwerk zich ontwikkeld?

Voorbeelden Instrumenten.

- Groslijst (*algemeen inzicht in wie de client aardig/belangrijk vindt*)
- Genogram (*beknopt schematisch overzicht van het familiesysteem, gebeurtenissen, verhoudingen*)
- Ecogram (*omvang en de kwaliteit, welke hulpbronnen*)
- Netwerkcirkel van Lensink (*wie staat dichtbij*)
- Contactladder (*meten van buurtcontacten*)

Netwerklid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
emotionele steun	++	0	0	+	++	++	0	+	0	+
cognitieve steun	+	0	-	-	-	-	-	-	-	-
waardering	++	+	+	+	++	++	+	0	+	+
normatieve steun	+	0	-	-	+	0	-	0	+	0
sociaal contact	++	+	+	++	0	++	+	+	-	+
materiële steun	++	0	0	-	0	+	0	+	-	-
praktische steun	++	0	0	-	0	-	0	0	-	+
sociale en maatschappelijke invloed	+	-	++	-	-	0	0	+	-	+

Mogelijke problemen n.a.v. SNA

- Klein netwerk.
 - Onvoldoende verbindingen in het sociale netwerk.
 - Een of enkele potentiële hulpbronnen zijn niet benut.
 - oorspronkelijke systeemposities zijn verloren gegaan.
 - Onvoldoende motivatie cliënt/systeem.
 - Verschillende perspectieven.
 - Onvoldoende draagkracht bij een of meerdere hulpbronnen.
 - Onvoldoende voorbereid op mogelijke crisis.
-

Hoe beter samen te werken met het gehele net werk van de cliënt met dementie?

Uitgangspunten systemisch werken.

- Iedereen deugt.
- Iedereen heeft een plek.
- Context en betekenisgeving.
- Meerstemmigheid/meervoudig partijdig.
- Het geheel is meer dan de som der delen.
- Herhalende patronen.

Interventies.

- Direct koppelen aan de gesignaleerde problemen in de netwerkanalyse.
- Gebruik maken van participatie vormen.
- Familiegesprek.

Participatievormen.

- Naasten worden geïnformeerd.
- Naasten worden om raad gevraagd.
- Naasten zijn uitgenodigd om gevraagd en ongevraagd te adviseren.
- Naasten co-producen (voeren mede uit)
- Naasten beslissen mee bij het vaststellen doelen/planning (shared decisionmaking)

Familiengesprek.

Aandachtspunten;

-Goed inkaderen.
(Aanleiding, doel en rol casemanager)

-Meerstemmigheid.
(visie, Wensen, Kracht)

Voorbeeld familiegesprek.

-Voorstelrondje.

-Aanleiding en doel van het gesprek. (wat kunnen zij verwachten) benadruk dat bijeenkomst bedoelt is om ondersteuning te bieden aan de centrale mantelzorger.

-Perspectief deelnemers. (welke veranderingen heeft ieder lid opgemerkt en welke vragen zijn er)

-Knelpunten. Vat veranderingen samen.
Benoem belangrijkste punten. Benoem ook punten die niet door familie zijn genoemd, maar wel essentieel (financieel, verplh. opname)

Benadruk dat het niet de bedoeling oude onopgeloste conflicten te bespreken, maar omdat zij geven om de persoon met een dementie en de mantelzorger.

-Behoeftes (volgorde van behandelen knelpunten, waar meeste behoefte mantelzorger)

-Oplossen knelpunten. Stel met de familie 1 of 2 doelen vast die;

a) Belangrijk zijn.

b) Makkelijk te behalen zijn voor de volgende sessie. Help bij het verdelen van taken om de doelen te bereiken. Help bij verdelen van overige praktische taken die snel zijn op te lossen.

-Afsluiting. Vat observaties samen (sterke punten familie en punten die nog kunnen verbeteren)
Spreek waardering voor de deelnemers.
Plan de volgende sessie. Maak afspraken over tussentijds contact (ad hoc)

Psycho-educatie.

De hoeveelheid en type informatie dat de hulpverlener aan de familie verstrekt, is afhankelijk van wat de familie al weet en hoe de familie deze kennis gebruikt. Om goede psycho-educatie te kunnen geven is het van belang na te gaan welke kennis al bij familie aanwezig is.

Vragen hebben betrekking op;

Diagnose, Progressie van de ziekte, mogelijkheden voor zorg en ondersteuning en de behandelmogelijkheden.

Valkuilen.

- Er van uit gaan dat iedereen op een lijn staat.
- voornamelijk alles bespreken met de mantelzorgger.
- te oplossingsgericht (zelf met oplossingen komen)
- partij trekken.
- onbewust veroordelend.
- niet vanuit kracht van het systeem vertrekken.
-

Bedankt voor uw aandacht. Heeft u nog vragen?

